

פרוטוקול מס' 279

מישיבת ועדת הכלכלה
יום רביעי, ט' בסיון התשנ"ח (3 ביוני 1998), שעה 09:00

נכחו:

חברי הוועדה: אלי גולדשמידט - היו"ר
יצחק וקנין
אברהם פורז
שלום שמחון

מוזמנים:

עו"ד מיכל סגן כהן	- הלשכה המשפטית, משרד החקלאות
ד"ר משה חיימוביץ	- משרד החקלאות
ד"ר שמעון פוקמונסקי	- משרד החקלאות
בני רובין	- משרד המשפטים
גלעד אמוזג	- משרד האוצר
שולמית ולנשטיין	- המנהלה להסדרים במגזר החקלאי
יוסי ישי	- המנהלה להסדרים במגזר החקלאי
ורדה ניר	- סקטור החקלאות בנק לאומי
עו"ד נח לוי	- בנק החקלאות
עו"ד ציפי פורן	- בנק הפועלים
ד"ר הרברט זינגר	- שירות המזון, משרד הבריאות
יצחק טובלי	- מנכ"ל המועצה לענף הלול
יהודה קלאי	- עוזר השר לענייני התישבות, משרד העבודה והרווחה
עו"ד איטה ילין	- רשם האגודות השיתופיות, משרד העבודה והרווחה
עו"ד אברהם וולף	- רשם האגודות השיתופיות, משרד העבודה והרווחה
בניהו מנדל	- מזכיר ארגון מגדלי העופות
אברהם גולן	- רכז הסקציה לביצים
עו"ד שבתאי בן דב	- מנכ"ל מחלקת כספים, הסוכנות היהודית
חיים ניגוס	- הסוכנות היהודית
עו"ד איילת בן-חיים-גת	- קרן קיימת לישראל
שמואל לויט	- תנועת המושבים
לירון חלף	- שרותי אשראי מסחרי
דוד סלע	- נחשונים

יועצת משפטית: אתי בנדלר

מנהלת הוועדה: לאה ורון

קצרנית: סיגל גורדון

סדר-היום:

1. תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים) (תיקון), התשנ"ח-1997.
2. הצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת שלום שמחון.
3. צו הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (שינוי התוספת השניה), התשנ"ח-1998.

תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים) (תיקון), התשנ"ח-1997

מ"מ היו"ר אלי גולדשמידט:

בוקר טוב, אני פותח את ישיבת ועדת הכלכלה. הסעיף הראשון שעל סדר היום: תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים) תיקון, התשנ"ח-1997. תציג את התקנות, עו"ד מיכל סגן כהן.

מיכל סגן כהן:

שר החקלאות, התקין בשנת 1988 תקנות מחלות בעלי חיים, יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים. התקנות האלה מסדירות את כל נושא היבוא והיצוא של אותם מוצרים שנמנו בתקנות. ראינו לנכון להוסיף את הביצים לאותן התקנות, והמשמעות היא, שלא ניתן יהיה להביא לישראל ביצים אלא בהיתר מוקדם של מנהל השרותים הוטרינריים. משרד הבריאות הסכים לתקנות, ואנחנו לא רואים התנגדות של שום גורם.

"תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים) (תיקון), התשנ"ח-1997: בתוקף סמכותי לפי סעיף 22 לפקודת בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת לפי סעיף 48(א) לחוק יסוד: הממשלה, וסעיף 2(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1997, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 1: 1. בתקנה 1 לתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים), התשמ"ח-1998 (להלן - התקנות העיקריות) בהגדרת "מוצרים מבעלי חיים", "מוצר", בתחילתה יבוא "ביצים".

תחילה: 2. תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן."

היו"ר אלי גולדשמידט:

ניגש להצבעה, מי תומך בתקנות?

הצבעה

בעד - 3

נגד - אין

נמנעים - אין

תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים) (תיקון), התשנ"ח-1997 נתקבלו

היו"ר אלי גולדשמידט:

3 בעד, אין מתנגדים, התקנות אושרו.

הצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 2), התשנ"ז-1996,
של חבר הכנסת שלום שמחון

היו"ר אלי גולדשמידט:

הנושא הבא, הצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998. מדובר בהצעת חוק שעברה בקריאה ראשונה, היוזם שלה הוא, חבר הכנסת שלום שמחון. ההצעה אושרה להעלאה לקריאה ראשונה על ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, וכעת אנחנו נמצאים כאן על מנת להכין אותה לקריאה שניה ושלישית.

שלום שמחון:

ראשית, בשיחות לא פורמליות, משרד האוצר התחייב לומר לפרוטוקול היום, שאין להצעה הזו עלות תקציבית, ושאנחנו הוכחנו שאין לחוק הזה עלות תקציבית.

שנית, בנוגע להסדרת העיקולים על ידי המשקמים. לפי בקשתך בפעם הקודמת, זה יצא מהקריאה הראשונה, מתוך הנחה שזה יכנס בקריאה השניה. מעבר לנושא הזה, אני חושב שיש הסכמה על כל הסעיפים.

גלעד אמוזג:

אתייחס למכתב שנשלח על ידי אבי דור, מרכז נתונים כלכליים, ואמיר ברקן, רכז חקלאות, ובו הם טוענים, שהחישוב של העלות התקציבית שנעשה הוא לא מדויק, ואין לזה השפעה, ובעצם, לחוק הזה אין עלות תקציבית.

היו"ר אלי גולדשמידט:

"1. בחוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992, בסעיף 10 -

(1) כותרת השוליים תהיה "זכות בחירה לחקלאי או חבר באגודה חקלאית";

(2) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(א1) יבוא:
" (א) בכפוף להוראות סעיף קטן (א1), רשאי חקלאי או חבר באגודה חקלאית, להודיע למשקם על רצונו שהוראות חוק זה לא יחולו עליו".

(א1) (1) קיבל חקלאי או חבר באגודה חקלאית הודעה מהמשקם, כי הוגשה דרישת חוב של נושה לגביו בהתאם לסעיף 9, או שהמשקם קבע את יתרתו בהתאם לסעיף 12(ג), רשאי הוא למסור למשקם הודעה בהתאם לסעיף קטן (א), תוך 30 ימים מהמועד שבו קיבל את ההודעה או תוך 60 ימים ממועד תחילתו של חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998, לפי המאוחר ביניהם".

שמואל לויט:

נפלה כאן טעות סופר, הכותרת לתיקון הזה היא תיקון מספר 4 ולא תיקון מספר 3 כפי שכתוב.

היו"ר אלי גולדשמידט:

באחריות היועצת המשפטית של הוועדה לבדוק זאת והדבר יתוקן בהתאם אם יהיה צורך.

"(2) המשקם רשאי להאריך את המועדים האמורים בפסקה (1), ובלבד שהארכת מועד לגבי חייב שהוא חבר באגודה חקלאית תהיה בהסכמת האגודה החקלאית".

נציגי הבנקים טרם הגיעו.

שולמית ולנשטיין:

אלה שלא נמצאים גם לא יבואו. אתמול פגשתי אותם וחלקם אמרו: שהם לא מעוניינים להגיע.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לא יגיעו מחמת הסכמה בשתיקה או מחמת חוסר עניין בנושא?

שולמית ולנשטיין:

מכיוון שכבר דשו בהצעת החוק של שלום שמחון ולכן אין להם יותר בעיות.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני שמח לשמוע שאין להם יותר בעיות.

שולמית ולנשטיין:

לא הסמיכו אותי לומר זאת, אבל הם אמרו לי שהם לא יופיעו.

אתי בנדלר:

אני רוצה לבקש ולהזכיר, שאם למישהו יש הערות, הארות, או טענות לגבי סעיף מהסעיפים שנדונים או נקראים, הוא צריך להעיר את הערותיו והוא לא יכול להסתמך על ההערות שהוא העיר בדיונים שערכה הוועדה בהכנת החוק לקריאה ראשונה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

"(3) הוראות סעיף קטן זה לא יחולו אם המשקם קבע את חובו של החקלאי או של החבר באגודה החקלאית בהתאם להוראות סעיף 11, אלא אם כן חויב החקלאי או החבר באגודה החקלאית בחלף ערבות בלבד, בהתאם להוראות סעיף 16."

"(3) בסעיף קטן (ב), במקום "חייב" יבוא "חקלאי או חבר באגודה חקלאית", במקום "לנושי החייב" יבוא "לנושי החקלאי או לנושי החבר באגודה החקלאית, ובמקום "אותו חייב" יבוא "אותו חקלאי או אותו חבר באגודה חקלאית".

(4) בסעיף קטן (ג), בכל מקום, במקום "אותו חייב" יבוא "אותו חקלאי או אותו חבר באגודה חקלאית".

(5) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "אותו חייב" יבוא "אותו חקלאי או אותו חבר באגודה חקלאית".

אם אין הערות לסעיף 1, נצביע עליו, על כל סעיפיו הקטנים, מי בעד ומי נגד ירים את ידו.

הצבעה

בעד סעיף 1 - 3

נגד - אין

מתנגדים - אין

סעיף 1 על כל סעיפיו הקטנים בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 1 על כל סעיפיו הקטנים אושר פה אחד.

גלעד אמוזג:

הבענו את דעתנו, שאנחנו מתנגדים לכל שינוי בחוק גל, בעיקר הבעיות החוקתיות. יחד עם זאת, היינו במגע עם ארוכים מאוד לנסות להגיע להסכמה כלשהי להעביר חלק גדול מהסעיפים תמורת שני הסעיפים הבעייתיים ביותר שהם סעיף 4-5 של הצעת החוק. אם העסקה הזו מקובלת עליכם עכשיו, לא נתנגד ליתר הסעיפים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אתה בעצם אומר, שאם לא תקבל דעתך בנושא 4-5, אתה תתנגד לכל החוק. זו התנגדות מותנית והיא הושמעה כאן בצורה ברורה.

אתי בנדלר:

אני חייבת להעיר בנושא הזה שנציג ממשלה אומר, אנחנו מתנגדים לכל החוק. מרגע שהצעת החוק עברה קריאה ראשונה, הרי שעל פי התקנון, כידוע לך, הוועדה חייבת להכין אותה לקריאה שניה ושלישית. הממשלה יכולה: או להפיל את החוק בקריאה שניה ושלישית או להגיש הסתייגויות. אבל, לא לסייע או לא להעיר אם יש הערות לסעיף מסויים בגלל התנגדות כללית לחוק. נדמה לי שזה לא מקובל ודובר על כך רבות לרבות בישיבות אצל היועץ המשפטי לממשלה. לכן, אני שבה ומבקשת, אם יש לכם הערה לאיזה שהוא סעיף, אל תתפסו בהתנגדות כללית כי בזה לא ניתן להאחז, ולא ניתן לתקן דבר אם משהו טעון תיקון.

גלעד אמוזג:

עמדת הממשלה ברורה מאוד.

היו"ר אלי גולדשמידט:

"2. בסעיף 14(ב) לחוק העיקרי, במקום "לאחר תום שלושים ימים מהמועד שנדרש לכך" יבוא "בתוך המועד שקצב לו לכך".

בעצם נותנים סמכות למשקם לקבוע את לוח הזמנים.

נצביע על סעיף 2.

הצבעה

בעד סעיף 2 - 3

נגד - אין

נמנעים - אין

סעיף 2 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 2 אושר.

3. בסעיף 16 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:
(1ז) נמכרו זכויות בנחלה ביום הקובע או לאחריו, והקונה נעשה חבר באגודה חקלאית לפני יום ז' באדר ב' התשנ"ב (12 במרס 1992), יחלק המשקם את החיוב בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א), (ב) או (ד) בין הקונה למוכר; המשקם יקבע את החלוקה ביניהם בהתחשב, בין היתר, בתנאי ההסכם למכירת הזכויות בנחלה ובמשך הזמן היחסי שהנחלה הוחזקה על ידי כל אחד מהם במהלך התקופה האמורה, ובלבד ששניהם יחד לא יחויבו בסכומים העולים על הסכומים לפי סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ד).

מי בעד סעיף 3, ירים את ידו.

הצבעה

בעד סעיף 3 - 3

נגד - אין

נמנעים - אין

סעיף 3 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 3 אושר.

4. בסעיף 20(ב)(3) לחוק העיקרי, בפסקת משנה (א)(2), בסופה יבוא "ותאגיד חקלאי הנמצא בשליטת אותה אגודה חקלאית, אם עיקר פעילותו היא באזור אותו ישוב."

בדברי ההסבר כתוב: החוק קובע הוראות שונות ביחס לקביעת החוב להסדר, קביעת כושר החזר של הגורם החקלאי והתקופה לפריסת החוב. בהתאם לסעיף 20 לחוק, אם נוכח המשקם כי אין בפריסת החוב כדי לכסות את החוב להסדר, רשאי הוא להורות על מימוש נכסים לא חקלאיים. עוד נקבע כי ההוראות בדבר מימוש נכסים לא חקלאיים אינן חלות על נכסים המנויים בסעיף קטן 20(ב) וביניהם, החלק בנכסים היצרניים של אגודה חקלאית שהיא ישוב מישובי קו העימות או בישוב מישובי קו העימות, על חבר באגודה חקלאית כאמור חקלאי בישוב מישובי קו העימות. עד כאן מה שקיים בחוק. ההרחבה המבוקשת, שהענין יוחל גם על תאגיד חקלאי הנמצא בשליטת אגודה חקלאית שבקו העימות, אם עיקר פעילותו היא באזור אותו הישוב. יש לכך מתנגדים?

אברהם פורז:

אני מתנגד, אני לא רוצה להרחיב את חוק גל.

לירון חלף:

אנחנו מתנגדים, אנחנו לא רוצים פגיעה נוספת בנושים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

הצבעה

בעד סעיף 4 - 3

נגד - 1

נמנעים - אין

סעיף 4 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 4 אושר.

אברהם פורז:

אני מבקש להוסיף הסתייגות: הסעיף יימחק.

בני רובין:

בכל פעם שמרחיבים את חוק גל, מתעוררות שאלות מחדש. דנו ארוכות במשרד בנושא ולא הרגשנו שאנחנו יכולים לקבוע עמדה חד משמעית לגבי החוק הזה. אבל, אין ספק, שבכל פעם שמרחיבים זאת, סוף סוף הדבר יגיע לנקודה קריטית ואי אפשר אף פעם לדעת מתי הנקודה הקריטית מגיעה.

אברהם פורז:

חוק גל לא קדם לחוק העיקרי?

היו"ר אלי גולדשמידט:

לחוק העיקרי כן, אבל לא לתיקונים.

שולמית ולנשטיין:

תיקון מס' 2 של חבר הכנסת לשעבר, שמואל אביטל, נמצא עכשיו בדיון בבית המשפט בתל-אביב, ועדיין לא קיבלנו פסק דין בענין.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני לא נכנס בנעלי בית המשפט, ובית המשפט הוא הפוסק, אבל, אין לי ספק, שאם אנחנו לא חורגים ממטרותיו של החוק, אנחנו מתקנים עיוותים שמסתדרים במהלך הזמן, כמו למשל סעיף 4: למה להעדיף את החוב של האגודה החקלאית שנמצאת בישובי הצפון בקו העימות, ותאגיד שנמצא באותו מקום - לא. יש כאן הגיון פנימי. ברגע שיש הגיון פנימי, לא נראה לי שתהיה סיבה לפסול.

"5. בסעיף 21 לחוק העיקרי, אחרי "חקלאי בישובי קו העימות" יבוא "או אגודה חקלאית או תאגיד חקלאי, שעיקר פעילותם היא בישוב קו העימות, ובלבד שלגבי תאגיד חקלאי כאמור הוא גם בשליטת אותה אגודה חקלאית".

בדברי ההסבר כתוב: סעיף 21 לחוק קובע, בין היתר, שאם נוכח המשקם שאין ביכולתו של החייב לפרוע חוב גם לאחר מימוש הנכסים הלא חקלאיים, בהתאם לסעיף 20 לחוק, הוא ימחק את יתרת החוב שאין ביכולתו של החייב לפרוע, אם החייב הוא אגודה חקלאית שהוא ישוב בקו העימות, חבר באגודה חקלאית כאמור או חקלאי בישוב קו העימות. מוצע להחיל הוראה זו גם על אגודה חקלאית או תאגיד חקלאי, שעיקר פעילותם היא בישוב קו העימות, ולגבי תאגיד כאמור - אם הוא בשליטת אותה אגודה חקלאית, וזאת כדי ליצור אחידות עם הוראת סעיף 20(ב)(3)(א) על חלופותיו השונות.

אברהם פורז:

מישהו יכול לומר, מה העלויות לכל סעיף?

היו"ר אלי גולדשמידט:

היתה הצהרה של משרד האוצר, שהחוק איננו מטיל עלות כספית על קופת האוצר.

אברהם פורז:

אבל זה מטיל על הנושים.

בני רובין:

למדינה יש עלות, כי אם בנק מעביר פחות הוא משלם פחות מס הכנסה.

אתי בנדלר:

זה לא מדויק מכיוון שחוק ההסדרים במשק המדינה והתקנון מדברים או על עלות תקציבית או על הפחתת הכנסות ולשניהם משרד האוצר צריך להתייחס באותה מידה. כאשר דובר על אין עלויות, זאת אומרת, שאין גם הפחתת הכנסות.

גלעד אמוזג:

אני רוצה להתייחס לסעיפים 4-5 במיקשה אחת. למעשה הם שני סעיפים שפותרים את אותה בעיה. שניהם תופסים טרמפ על ההגדרה של קו העימות, ובתוך ההגדרה הזאת מוסיפים עוד כמה דברים שהם לא ישובי קו העימות. אני רוצה להקריא חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה, שניתנה לפני שנתיים על חוק גל ויש שם התייחסות ספציפית לישובי קו העימות, ובאופן מיוחד גם, מדוע מגיע לישובי קו העימות טיפול שונה מישובים אחרים. אני מזכיר, שאנחנו נותנים טיפול של ישובי קו העימות למי שאינו בקו העימות. היועץ המשפטי לממשלה קובע באופן מפורש, שההטבות הניכרות הניתנות לישובי קו העימות ניתנות בשל היותם ישובי קו העימות. הוא לא מרחיב זאת מעבר לזאת. התיקון מרחיב זאת ואני חושב שזה עומד בניגוד לחוות הדעת המשפטית.

שלום שמחון:

אם המושב שלי נמצא בקו העימות ויש לי תאגיד שנמצא גם במושב, הוא הרי נמצא באותו מקום, אזי גם הוא נמצא בקו העימות.

גלעד אמוזג:

הפגיעה בנושים ככל שהדבר נוגע לישובי קו העימות היא פגיעה חמורה ביותר. היועץ המשפטי לממשלה אומר: "אלמלא היה מדובר בישוב קו עימות והתכלית של תמיכה היתה עומדת לבדה, ספק רב אם ניתן היה להצדיק פעילות כלשהי בקניינם של הנושים, הואיל וחלק גדול ממנה אינו נדרש להשגת תכלית זו אם כי להצבת התאגיד". התיקון הזה קובע בעצם בחקיקה ראשית דבר שהוא בניגוד לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני לא מבין למה זה בניגוד לעמדת הממשלה. היועץ המשפטי לממשלה התייחס לישוב קו עימות, הוא לא שלל, הוא לא התייחס לזה, זה לא עלה לפניו.

שולמית ולנשטיין:

חוות הדעת הזאת התייחסה להוספת תאגידיים לתוספת השניה ואז היועץ המשפטי אמר, אם אתם מוסיפים תאגידיים, אתם פוגעים בזכות הקניין ואין הצדקה לעשות זאת. כאן אנחנו לא מדברים על זה. אנחנו נדבר על זה בסעיף הבא שעל סדר היום ואז זה יהיה מאוד רלוונטי, לענין הזה הדבר לא רלוונטי. הוא דיבר על תאגידיים שרוצים להוסיף אותם לאלה שבקו העימות.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אבל לא תאגידיים שמבחינת המיקום הגאוגרפי שלהם נמצאים בקו העימות.

שולמית ולנשטיין:

זה היה בספק.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אם כך, מדוע אינך חושבת שיש כאן קושי?

שולמית ולנשטיין:

מפני שהתיקון הזה בא לתקן השמטה מקרית מסעיף 20ב' (3), כאשר נאמר: אגודה שהיא ישוב מישובי קו העימות ואגודה בישוב מישובי קו העימות וחבר באגודה כאמור, וחקלאי בישוב מישובי קו העימות. החסירו את התאגיד.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אתה חושב שאם היועץ המשפטי לממשלה היה רואה את הדברים כך, חוות דעתו זו היתה רלוונטית למה שאומרת הגברת ולנשטיין?

גלעד אמוזג:

חוות הדעת ניתנה לגבי תאגידיים בישובי קו העימות ולא לגבי התוספת השניה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

מאז שהחלו לדון בחוק, לא הבאתם חוות דעת כזו של היועץ המשפטי?

גלעד אמוזג:

אני חוזר על אותה חוות דעת.

שולמית ולנשטיין:

היא נמסרה לכם בזמנו כאשר היה דיון בעניין הוספת שמות לרשימת התאגידיים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

חוות הדעת הזו ניתנה לאחר שהצעת החוק הזו הובאה לידיעתכם?

גלעד אמוזג:

היא ניתנה לפני.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני רוצה להבהיר את הדברים, אי אפשר לומר, שחוות הדעת הזו מכסה גם את הנושא הזה שעה שהחוק הזה לא היה לנגד עיניו של היועץ המשפטי לממשלה כאשר נכתבה חוות הדעת. אתה רוצה להביא תקדים מבית משפט? היועץ המשפטי לממשלה לא הביא לנו חוות דעת ספציפית לסעיף 5 ולסעיף 4, והוא יכל היה לעשות זאת, יכולת לדרוש זאת.

גלעד אמוזג:

התוצאה של התיקון הזה היא כמו להחיל את התוספת השניה. לא הלכו בדרך של להחיל את התוספת השניה כי יש את חוות הדעת, אבל השיגו אותה תוצאה בדרך אחרת, ולכן עדיין יפים הדברים שכתובים בחוות הדעת.

אתי בנדלר:

אתה אומר, שלגבי קו עימות יש הסכמה, זה חוקתי.

גלעד אמוזג:

היה ויכוח לגבי התאגידים הספציפיים האלה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אבל כתוב שם: "עיקר פעילותם". הפעילות שלהם נמצאת בקו העימות.

גלעד אמוזג:

התאגידים הספציפיים האלה נדונו בזמן שהחילו את התוספת השניה, והם לא הוכנסו. מה עשו? לא הוסיפו אותם בתוספת השניה כי זה עימות חזיתי, אז הוסיפו אותם שהתוצאה תהיה אותו הדבר אבל בדרך אחרת. התוצאה הסופית היא, להוסיף תאגידים שעלו על שולחן הדיונים. אמרו: לא להכניס אותם לתוספת השניה.

נוח לוי:

קיימת בעיה עם עצם הסעיף. אני חושב שזו הרחבה העלולה להתפרש בנוסח הקיים בצורה לא ראויה. אנחנו תוחמים מושג מסויים ואומרים: עיקר פעילותו. מה זאת אומרת, עיקר פעילותו? אם משרד של תאגיד הנשלט על ידי אגודה, או חברי אגודה או שניהם, הנמצא בישוב עצמו, יש לו משרד בתל-אביב והוא מנהל משם פעילות שהיא לא חקלאית, וזה לגיטימי, השאלה היא, האם אפשר להכנס יותר להגדרה ולומר: שעיקר פעילותו בישוב ובאותם שטחים שהאגודה או החקלאות עוסקת בהם?

היו"ר אלי גולדשמידט:

עיקר פעילותו לא נמצאת בקו העימות.

נוח לוי:

אם החוק היה תוחם ואומר, שעיקר פעילותו זהה לפעילות האגודה או לפעילות חקלאית או לפעילות שבעצם בגללם אמר היועץ המשפטי לממשלה, שמתן ההטבות לישובי קו העימות בעצם ראוי, הייתי יכול לקבל זאת מבחינה הגיונית אבל לא בהגדרה כוללנית כזאת.

שולמית ולנשטיין:

הכוונה היתה לתאגיד חקלאי שעוסק בעיסוק חקלאי, כמו למשל, קרן לרמת הגולן.

יוסי ישי:

הסעיף מדבר בצורה ברורה על תאגיד חקלאי. בחוק יש הגדרה של תאגיד חקלאי.

שמואל לויט:

כדי להעמיד דברים על דיוקם, אין כאן תוספת של דברים ארטיילריים, יש כאן הגדרה לתאגידים שבתוספת הרביעית. הרשימה היא רשימה סגורה של תאגידים שנוספו במהלך השנתיים האחרונות. ההצעות באות מצד משרד האוצר. החשש שבא כוח בנק החקלאות מנסה להעלות איננו קיים.

גלעד אמוזג:

מאחורי התיקונים הללו עומדים שמות של תאגידים, אפשר לדעת באילו תאגידים מדובר?

שמואל לויט:

תבדוק את התוספת השניה והתוספת הרביעית. התוספת הרביעית מדברת על תאגיד חקלאי והתוספת השניה כוללת כל מה שנכנס כתאגיד תחת ההגדרה של אגודה חקלאית. התוספת השניה כבר ממילא כלולה בחוק.

גלעד אמוזג:

התאגידיים שנמצאים בתוספת הרביעית נמצאים שם לא במקרה מכיוון שהיה צריך לתת יחס שונה מאשר לאלה שבתוספת השניה.

שולמית ולנשטיין:

לתאגיד חקלאי יש הגדרה מאוד מדוייקת בסעיף ההגדרות של החוק האומר: אגודה שיתופית שלפחות מחצית מחבריה הן אגודות חקלאיות, או תאגיד שלפחות מחצית מאמצעי השליטה בו הם בידי אגודות חקלאיות כמפורט בתוספת הרביעית.

נוח לוי:

האם אפשר להוסיף לסעיף הזה: תאגיד חקלאי כהגדרתו בחוק זה?

שולמית ולנשטיין:

אין צורך.

נוח לוי:

אני מוקיר את עבודת המשקמים, הם עושים עבודה מבורכת מאוד, אבל ראינו כמה מקרים, שמשקם פירש את החוק בפרשנות מסויימת, קבע שהחוק צודק או לא צודק.

היו"ר אלי גולדשמידט:

יש הגדרה של תאגיד חקלאי בחוק עצמו.

נוח לוי:

אז מה החשש אם כך? שייכתב.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני אצטרך להכניס כל הגדרה, כך לא מנסחים.

אנחנו מצביעים לסעיף 5.

הצבעה

בעד סעיף 5 - 3

נגד - 1

נמנעים - אין

סעיף 5 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

בעד 3, מתנגד אחד, הסעיף התקבל.

אברהם פורז:

אני מבקש לרשום הסתייגות: הסעיף יימחק.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לחבר הכנסת פורז שתי הסתייגויות: האחת לסעיף 4 והשניה לסעיף 5.

אנחנו עוברים לסעיף 6: "האמור בסעיף 23 לחוק העיקרי יסומן "(א)" ואחריו יבוא: "(ב) נותרה יתרת חוב לאחר מימוש נכסי החייב כאמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 20, רשאי המשקם למחוק את יתרת החוב של החייב, כלהלן:

(1) היה החייב חקלאי או חבר באגודה חקלאית - רשאי המשקם למחוק את יתר החוב מיד לאחר קבלת התמורות ממימוש הנכסים;

(2) היה החייב אגודה חקלאית, ארגון חקלאי או תאגיד חקלאי - רשאי המשקם למחוק את יתרת החוב לאחר שחלפו שנתיים ממועד קבלת התמורות ממימוש הנכסים."

אני קורא את דברי ההסבר לחוק: סעיף 2 לחוק מאפשר למשקם להורות על מימוש נכסים חקלאיים של החייב, אם הוא נוכח, שגם לאחר מחיקה נוספת של 40% מהחוב להסדר, אין החייב יכול לפרוע את יתרת חובות. ואולם, החוק אינו קובע מה דינה של יתרת חוב, לאחר מימוש נכסים, לרבות הנכסים החקלאיים. לפיכך, מוצע לקבוע מפורשות, כי בהיעדר כל מקור המאפשר פרעון נוסף, יש למחוק גם את יתרת החוב שנותרה, בכפוף לסייגים המוצעים בסעיף.

אברהם פורז:

מדוע אצל האחד מייד ואצל האגודה לאחר שחלפו שנתיים?

שמואל לויט:

השאיפה שלנו היתה מייד, והסיכום שהושג כאן היה פשרה שהוצעה על ידי יושב ראש הוועדה, שהיתה מקובלת על דעת הצדדים.

אברהם פורז:

למה שנתיים? לכאורה הוא חדל פרעון.

היו"ר אלי גולדשמידט:

קיימנו ישיבות מפרכות והגענו להסכמות.

נוח לוי:

אומנם ההסכמה לגבי סעיף 6 נעשתה באילוץ, ובלחץ של יושב ראש הוועדה הוסכמה גם על ידי המערכת הבנקאית.

במסגרת המינהלה יש ענין של הסדרי מעטפת לאגודות. חלק לא קטן מההסדרים מדברים על פריסת חוב או השהיית חוב, מה שנקרא בלון. בעצם, קובעים טווח זמן, שאם לאגודה יהיו פרויקטים של נדל"ן או מקורות אחרים, למעשה הם ישמשו לכיסוי חוב נוסף שלא משולם. חלק גדול מאותם הסדרים מדברים על טווחי זמן ארוכים, יותר משנתיים. הנושא הנדל"ני במיוחד במגזר החקלאי הוא נזיל מאוד והדבר אורך זמן רב, אלה לא דברים שאפשר לבחון אותם בשנה או שנתיים. יש הסדרים שמדברים על בלון של חמש ושמונה שנים. הסעיף עצמו בעצם לא מתאים למציאות. אם אנחנו קובעים זאת בסעיף היום, אנחנו יכולים לומר שלום להרבה הסדרי מעטפת.

שמואל לויט:

אנחנו מברכים על כל הסדר המעטפת שנעשה. על הסדרי מעטפת מגיעים החייבים והנושים בהסכמה לסדרת פעולות, בין היתר, על מחיקה מוגדלת, על פריסה בבלון לתקופה יותר ארוכה. מאחר והסדרי מעטפת נעשים אך ורק בהסכמה של כל הצדדים הנוגעים בדבר, ובאישור המשקם, אין בחוק כדי לפגוע בהסדרי מעטפת.

היו"ר אלי גולדשמידט:

הדברים ברורים, כעת נצביע על סעיף 6.

הצבעה

בעד סעיף 6 - 3

נגד - 1

נמנעים - אין

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 6 אושר. הסתייגות לחבר הכנסת פורז, הוא מבקש למחוק את סעיף 6.

אנחנו עוברים לסעיף 7.

"בסעיף 25 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא: "המשקם רשאי להורות על ביטול כל שעבוד או עיקול על נכס של החייב לרבות נכס שהוא נחלה חקלאית או קרקע המיועדת למגורים ושהחייב מחזיק בהם כדין או שיש לו זכויות לגביהם, אשר הוטלו להבטחת חוב המוסדר על פי חוק זה, לרבות שעבוד או עיקול שהוטלו להבטחת חוב לנושיה של אגודה חקלאית, שהחייב חבר בה."

שלום שמחון:

אני רוצה להציע עסקת חבילה: שנחזיר את מה שהורדת בפעם הקודמת מסעיף 8, ואנחנו נוותר על הסעיף הזה. מה שירד בפעם הקודמת: "במקום הסיפא המתחילה במילים: "ואולם כונס שמונה" יבוא: "ויפעלו על פי הוראות המשקם, ולגבי אגודה חקלאית כהגדרת בסעיף 1(1) המשקם יהיה רשאי לבטל כינוס כאמור או להעביר כונס מתפקידו אם ראה שאין בהם תועלת או צורך או מכל טעם סביר אחר. ביטול הכינוס כאמור, לא נפגעו הזכויות של בעל השיעבוד הצף שגובש, לצורך ייעוד התמורות לפי סעיף 24 לחוק".

היו"ר אלי גולדשמידט:

ואז תוותר על סעיף 7(1)?

שלום שמחון:

כן.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני בהחלט חושב שסעיף 7(1) חמור יותר מהתוספת.

אני חוזר להצעת החוק שעברה בקריאה ראשונה. סעיף 8(1) נשאר. אם מכניסים את התוספת אנחנו מורידים את סעיף קטן (2).

ההצעה שעומדת על הפרק היא, למחוק את סעיף (1)7, למחוק את סעיף (2)8, ובמקום סעיף (2)8 יבוא (2)8 חדש, שהוא 8(ב) של הצעת החוק הטרוםית, האומרת כדלקמן: במקום הסיפא המתחילה במילים: "ואולם כונס שמונה" יבוא: "ויפעלו על פי הוראות המשקם, ולגבי אגודה חקלאית כהגדרת בסעיף 1(1) המשקם יהיה רשאי לבטל כינוס כאמור או להעביר כונס מתפקידו אם ראה שאין בהם תועלת או צורך או מכל טעם סביר אחר. בוטל הכינוס כאמור, לא יפגעו הזכויות של בעל השיעבוד הצף שגובש, לצורך ייעוד התמורות לפי סעיף 24 לחוק". זה התיקון המבוקש.

נח לוי:

יוזם הצעת החוק, חבר הכנסת שלום שמחון, במקום לבטל את סעיף (1)7, האם אתה מוכן להכניס הוראה פוזיטיבית, שהמשקם לא יהיה רשאי לבטל שיעבוד או עיקול אם לא נפרע החוב של האגודה החקלאית?

שלום שמחון:

לא.

שבתאי בן-דב:

האם אפשר להוסיף: בעל השיעבוד הצף שגובש עקב הכינוס? מפני שאפשר לגבש את השיעבוד גם לפני הכינוס.

שולמית ולנשטיין:

אפשר להוסיף זאת.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני מבקש לערוך הצבעה. מי בעד מחיקת סעיף (1)7?

הצבעה

בעד מחיקת סעיף (1)7 - 4

נגד - אין

נמנעים - אין

סעיף (1)7 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4) התשנ"ח-1998, יימחק

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף (1)7 בהצעת החוק יימחק.

מי בעד מחיקת סעיף (2)8?

הצבעה

בעד מחיקת סעיף (2)8 - 4

נגד - אין

נמנעים - אין

סעיף (2)8 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4) התשנ"ח-1998, יימחק

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 8(2) יימחק.

במקום 8(2) מי בעד להכליל סעיף 8(2) חדש כפי שהקראתי?

הצבעה

בעד - 3

נגד - 1

נמנעים - אין

סעיף 8(2) חדש ייכלל בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4),
התשנ"ח-1998

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 8(2) חדש אושר. הסעיף יקבל מספור בהתאמה לדברים שנאמרו.

חבר הכנסת פורז מבקש למחוק את סעיף 8(2) כפי שאושר.

אני עובר לסעיף 7(2) בהצעת החוק, אשר יהפוך לסעיף 7: "בסופו יבוא:

(ד) קיבל גרום חקלאי הלוואה ממוסד מיישב, ובהתאם לתנאי הלוואה היה זכאי אותו גרום חקלאי לכך שהלוואה, כולה או חלקה, תהפוך למענק או שהוא יופטר ממנה, כולה או חלקה, לא תיפגע הזכות האמורה של הגרום החקלאי רק בשל כך שלא שילם חלק אחר של הלוואה או חוב אחר לאותו מוסד מיישב, אם אלה מהווים חלק מהחוב הכולל שלו, והגרום החקלאי עומד בכל התנאים שקבע המשקם לגבי סכומי החוב לפרעון ותנאי פרענם;

בסעיף זה, "מוסד מיישב" - כהגדרתו בחוק המועמדים להתיישבות חקלאית, התשי"ג-1953.

דברי ההסבר: התוספת המוצעת נועדה להבטיח, שהלוואות עומדות או מענקים מותנים של מוסדות מיישבים, לא יתבטלו או יעמדו לפרעון מידי כאשר החוב מיועד להסדר לפי החוק, ולאפשר את המשך ההסדר שהיה נהוג בעבר, כל עוד החייבים עומדים בהסדרת החוב כפי שקבע המשקם.

לדעתי, אתם מסכימים לכך.

חיים ניגוס:

אנחנו פועלים בהתאם למה שכתוב כאן ואין לנו כוונה לפעול אחרת. אבל אנחנו אומרים שני דברים בסיסיים: למעשה, הלוואה עומדת או מענק מותנה הם לא חלק מחוק גל. חוק גל בא להגן על החקלאי על מנת להסדיר את חובותיו. מאחר שאנחנו לא גיבשנו ולא ביקשנו את פרעון החוב, זה לא מעיק על אף אחד, זה לא דבר שצריך להביא למשקם כדי להסדיר את החוב, אנחנו פועלים על פי ההסדרים שהיו נהוגים כדי להפחית את המענק המותנה.

יש לנו בעיה של נטישה.

שלום שמחון:

אתם רוצים להחזיק בני ערובה כל החיים.

חיים ניגוס:

יש לנו בעיה של נטישות ואז אנחנו מעמידים את החוק לפרעון מיידי.

אברהם פורז:

למה?

חיים ניגוס:

בזמנו המתיישבים קיבלו את הלוואות וההשקעות הושקעו. אנחנו מדברים על צניחת החוב בתנאי שיש ישיבה על הקרקע. אם יש נטישה של הקרקע, יש לנו את הזכות להעמיד את ההלוואה לפרעון.

אברהם פורז:

אם הוא מחליט שהוא מתמוטט ולא יכול לעמוד בזה, אתה רוצה לרדוף אחריו?

חיים ניגוס:

אנחנו מבקשים שיהיה הסדר, ושהדבר לא יתבצע בנטישה. יש הסדרים, או שאנשים מחזירים את המשק לסוכנות ואנחנו מעמידים זאת לרשות חקלאית אחרת.

יצחק וקנין:

איפה זה קיים? עברנו שנות דור, איפה אתם חיים?

אברהם פורז:

אם הוא מוכר את המשק, אתה לא רוצה את הכסף חזרה?

שלום שמחון:

ברוב המקרים הם מבקשים את הכסף חזרה.

חיים ניגוס:

אם אדם מוכר את המשק שלו במרכז הארץ, אנחנו מבקשים את הכסף חזרה.

שלום שמחון:

גם בפריפריה אתם מבקשים.

שלום ניגוס:

בפריפריה אנחנו תמיד מסבים את ההלוואה למתיישב החדש.

חבר הכנסת שלום שמחון, אני מציע שתבדוק את העניין כי לגבי ישובי קו העימות וישובים שהם עדיין בטיפול הסוכנות, ששם אנשים מוכרים ומעבירים את המשק למקום אחר, אנחנו מאשרים הסבת הלוואה עומדת למתיישב החדש. בעבר, היו מקרים שהיו מסבים את ההלוואה בלי ידיעת המתיישב החדש, זה לא נכון ולא תקין.

אברהם פורז:

הרי בנקים שנתנו הלוואה במטרה לקבל בחזרה 100% - מוחקים למתיישבים. אתם שנתתם את הכסף במטרה לא לראות אותו חזרה, דווקא אתם אלה שתקבלו את הכסף חזרה?

חיים ניגוס:

25% מערך ההלוואה נתנו במטרה לקבל זאת חזרה. אני לא חושב שצריך לוותר על 25%. לגבי 75% - אנחנו לא רואים מקום להכניס זאת לתוך החוק. כל הנושא של הלוואה עומדת לא היה בדיוני המשקם, לא היה בדרישות שלנו. אנחנו בעצם מפחיתים את ההלוואה העומדת בהתאם לישיבה על הקרקע. אנחנו לא רואים שיש מקום להרחיב את החוק, להכנס לנושא שהוא בין המיישב לבין המתיישבים, והוא לא נושא שאנחנו מביאים אותו לפרעון מיידי.

אנחנו מבקשים שיהיה ברור, שאנחנו מדברים על הפחתה.

שבתאי בן-דב:

הלוואה עומדת באה להבטיח לא רק חבות כספית. מקובל עלינו, שאם הוא עומד בהתחייבויות הלוואה אנחנו מוחקים את ההלוואה העומדת, אבל היא באה להבטיח מטרות מסויימות שאנחנו קוראים להן מטרות ההתיישבות, בין היתר, אי נטישה, אי העברה וכו'.

אני חושב שצריך לנסח בסעיף הזה, מטרות שאינן מטרות כספיות.

אתי בנדלר:

אני חושבת שהדברים מנוסחים בצורה ברורה. הערתם את ההערה גם בשלב ההכנה לקריאה הראשונה, ובהתאם לכך, הנוסח אומר: "לא תיפגע הזכות האמורה של הגורם החקלאי רק בשל כך שלא שילם חלק אחר של ההלוואה". זאת אומרת, אם זאת הסיבה היחידה אז היתרה לא תעמוד לפרעון מיידי, אבל אם יש סיבות אחרות, אפשר להחיל זאת.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אנחנו מצביעים על סעיף (2)7 כפי שהוא מנוסח בהצעת החוק שעברה בקריאה ראשונה.

הצבעה

בעד סעיף (2)7 - 3

נגד - 1

נמנעים - אין

סעיף (2)7 בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף (2)7 אושר.

אנחנו עוברים לסעיף 8.

"בסעיף 31(ד)(1) לחוק העיקרי -

(1) אחרי "לפי פקודת החברות" יבוא "או צו כינוס או צו הכרזה על פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980".

נערוך הצבעה לסעיף (1)8.

הצבעה

בעד סעיף 8(1) - 3
נגד - 1

נמנעים - אין

סעיף 8(1) בהצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4),
התשנ"ח-1998, נתקבל

היו"ר אלי גולדשמידט:

סעיף 8(1) התקבל. אני מזכיר שקודם אישרנו את סעיף 8(2).

כעת נצביע על כל החוק. מי בעד להעביר את החוק כפי שהוא לקריאה שניה ושלישית,
כולל ההסתייגויות שניתנו על ידי חבר הכנסת אברהם פורז?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית - 3
נגד - 1

נמנעים - אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4),
התשנ"ח-1998, לקריאה שניה ושלישית, נתקבלה

היו"ר אלי גולדשמידט:

הצעת חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998 תעבור
לקריאה שניה ושלישית. תודה רבה.

צו הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (שינוי התוספת השניה), התשנ"ח-1998

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני עובר לסעיף הבא שעל סדר היום: צו הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (שינוי התוספת השניה), התשנ"ח-1998. לפנינו מונח צו החתום על ידי שר האוצר ושר החקלאות, המוסיף: "בחלק ב' לתוספת השניה לחוק, בסופו יבוא:

"משתלת רצון בע"מ
סלע, חברה לייצור ושיווק שתילים בע"מ
פרחי שומרון-סלע בע"מ".

אתי בנדלר:

אתמול אחר הצהריים הגיע מכתב ארוך ומנומק מעורך דין פת, הטוען שהתיקון של התוספת הוא בלתי חוקתי לחלוטין, למטרות לא ראויות, וטענות נוספת כהנה וכהנה. אקרא את סוף המכתב: "לסיכום: בנסיבות אלה, אנו סבורים, לעניות דעתנו, כי אין כל מקום לאשר את הצו המבוקש שכל מטרתו לסכל את הליכי גביית החובות מן ה"ה סלע וזאת בניגוד מפורש לכל ההחלטות החד משמעיות של בתי המשפט בענין ספציפי זה. הפיכת הוועדה לכלי שרת בכדי להשיג אינטרסים של אדם פרטי תוך פגיעה בזכויות הבנק ובקניינו, עומדת בניגוד לכל כללי מינהל תקין ותגרום נזק לשלטון החוק וכמובן לא תוכל לעמוד בפני כל ביקורת ציבורית ו/או משפטית".

היו"ר אלי גולדשמידט:

אתמול אחר הצהריים התקבל חומר מבנק המזרחי, ואין בידינו סיפק לעבור על כל החומר שהתקבל ולכן אני דוחה את הדיון. לא נקיים היום דיון בצו הנ"ל, נקיים דיון בישיבה אחרת. אני מודה לכולם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 10:25.